

Den bedste mulige straf...



En praktikrapport fra Direktoratet for Kriminalforsorgen

Nadja Sørensen
Socialvidenskab og psykologi

Praktik hos Direktoratet for Kriminalforsorgen
Perioden 4 september 2006 til 31 januar 2007
Praktikvært: Marie Louise Jørgensen

<u>RESUMÉ</u>	3
<u>BEGRUNDELSER FOR VALG AF PRAKTIKSTED</u>	3
FRA KONTAKT TIL KONKRET AFTALE	4
<u>HVAD ER KRIMINALFORSORGEN?</u>	6
MIN PRAKTIKPLADS I DIREKTORATET FOR KRIMINALFORSORGEN	7
<u>MINE ARBEJDSOPGAVER</u>	8
<u>MIN FAGLIGHED</u>	9
MIN FAGLIGHED I FORHOLD TIL KRIMINALFORSORGEN	10
<u>VIRKSOMHEDSKULTUR</u>	11
<u>PRAKTIKROLLEN</u>	13
<u>VURDERING AF KRIMINALFORSORGEN SOM PRAKTIKSTED</u>	14

Resumé

Denne rapport indeholder en beskrivelse af og refleksioner omkring mine oplevelser af praktikforløbet i Direktoratet for Kriminalforsorgen, der strækker sig fra den 4. september 2006 til 31. januar 2007. I direktoratet har jeg været tilknyttet Straffuldbyrdelseskontoret, der arbejder med planlægning, styring, forskning og dokumentation på behandlingsområdet, herunder beskæftigelse, undervisning og sundhed både i forhold til fængsler, arresthuse og pensioner samt Kriminalforsorgen i frihed, samfundstjeneste og fodlænke.

Mine arbejdsopgaver har alle været i relation til 'mentorordningen', der er et tilbud til unge kriminelle. Disse unge kan få tilknyttet en voksenperson, der skal fungere som positiv rollemodel og støtte og vejlede den unge til at leve en kriminalitetsfri tilværelse.

Mine arbejdsopgaver har blandt andet være udarbejdelse af interviewguide, interviewe samt udarbejdelse af vejledninger. Disse opgaver har jeg udført med sparring fra min praktikvært Marie Louise Jørgensen, der også er koordinator på mentorordningen.

Jeg har kunne trække på min faglige erfaringer fra både psykologi og socialvidenskab, og har i praksis fået afprøvet og videreudviklet min faglige kunnen indenfor kvalitativ metode og skriftlig formidling. Samtidig har jeg fået et større indblik i det kriminologiske fagområde og problematikker i det sociale arbejde, og endeligt har jeg opnået en fornemmelse af, hvad det vil sige at arbejde i den offentlige sektor. Hvis man har interesse i nogle af de nævnte ting, kan jeg klart anbefale at være i praktik i Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Begrundelser for valg af praktiksted

Med kun et år tilbage af studiet følte jeg, at løsrivelsen fra det studentikose liv rykkede skræmmende tæt på. Hvad indeholder et arbejdsliv og kan jeg finde ud af det? Disse spørgsmål var min primære motivation til at bruge et semester som praktikant, og oven i dette ville jeg også meget gerne blive inspireret til specialeskrivningen og evt. skabe nogle kontakter, jeg senere kunne trække på.

At jeg netop valgte at søge ind som praktikant i Direktoratet for Kriminalforsorgen (DFK) hænger tæt sammen med mit gennemgående faglige interesseområde – kriminologien. Kort fortalt startede min interesse for kriminologiske problemstillinger med en prisopgave udlovet af Jyllands Posten i år 2004, hvor hovedspørgsmålet var; *Hvorfor straffer vi, og hvad nytter det?* Sammen med en gruppe medstuderende besluttede vi at besvare denne prisopgave, som samtidig kom til at tjene som afslutningsprojektet fra basis. Siden har interessen kommet til

udtryk i senere projektrapporter samt ført mig til Sverige, hvor jeg har læst faget kriminologi på Göteborg Universitet.

Direktoratet for Kriminalforsorgen var derfor oplagt som praktiksted, og jeg åndede lettet ud, da aftalen i sidste øjeblik gik i orden.

Fra kontakt til konkret aftale

Jeg havde i forårssemesteret 2006 været på ekskursion med Social Analytisk Forening (SAF) fra RUC til Direktoratet for Kriminalforsorgen, hvor forskellige medarbejdere holdt oplæg om deres arbejde. Det lød som en arbejdsplads med mange projekter i luften og en stor faglighed, og allerede på daværende tidspunkt overvejede jeg det som potentiel praktikplads. Gennem praktikopslagene på RUC kunne jeg dog se, at DFK ikke umiddelbart søgte en praktikant, men jeg vidste at et bestyrelsesmedlem fra SAF; Lene Lykkegaard Schmidt, selv havde været i praktik der. Jeg henvendte mig til hende, og fik jeg mail-adressen på hendes praktikvært.

Efter opfordring af Lene sendte jeg den tidligere praktikvært en mail, hvor jeg kort præsenterede mig selv og forhørte mig om de overhovedet ville overveje at ansætte en praktikant. Det umiddelbare svar var, at hun selv havde for travlt, men at hun gerne ville fremlægge det for resten af kontoret. Derefter blev jeg kontaktet af en af hendes kollegaer, som havde nogle projekter, hvor hun gerne ville have tilknyttet en praktikant. Vi skrev lidt frem og tilbage og fastsatte et møde, hvor vi kunne snakke nærmere. Dette møde skulle finde sted i starten af juli, hvilket passede mig rigtig godt, fordi jeg gerne ville have praktikpladsen i orden før jeg skulle på ferie i udlandet i hele august. Desværre blev den mulige praktikvært syg og gik derefter på ferie indtil august måned, hvor jeg som sagt var bortrejst. Jeg havde ingen anelse om jeg var købt eller solgt, og begyndte at overveje at spille på flere heste og søge andre stillinger. Problemet var blot, at næsten alle ansøgningsdeadlines og samtaler lå i August, hvilket jo var umuligt. Et godt råd er derfor at afsætte august måned til at få sin praktikstilling på plads.

Jeg fik imidlertid en tilbagemelding fra en ansøgning, som jeg uopfordret havde sendt til Center for Alternativ Samfundsanalyse, som gerne ville høre mere om, hvilke ting jeg havde lyst til at lave som praktikant. Dette satte mig i syv sind, for jeg ville ærligt talt heller i praktik i DFK. Min praktikvært selv var på ferie, så jeg ringede til den tidligere praktikants vært, som var den eneste kontakt jeg havde, for at nå nærmere en afklaring om jeg skulle regne med en praktikstilling eller ej. Hun vidste ikke noget konkret, men mente nok at det ville kunne lade sig gøre. Jeg takkede derfor nej til Center for Alternativ Samfundsanalyse og sendte min praktikvært en længere mail om mig selv, mit uddannelsesforløb og faglige interesser for at understrege, at jeg var meget interesseret at komme i praktik hos dem.

Heldigvis gik det hele i orden, og vi fik endelig holdt en samtale fredag d. 1 september og mandagen efter startede jeg.

Selve samtalen fungerede mere som en introduktion til arbejdspladsen end en egentlig ansættelsessamtale, og jeg blev allerede på dette møde introduceret til resten af kontoret og fik en mindre rundvisning.

Selve arbejdsopgaverne var forholdsvis definerede, og fra starten skulle jeg kobles på et tiltag de gerne ville have evalueret. Der var der også åbenhed for andre opgaver, og min praktikvært spurgte ind til, hvilke præferencer jeg havde. Dette synes jeg var svært at besvare konkret, da jeg på dette tidspunkt ikke vidste, hvilke muligheder der var. Rent metodisk havde jeg dog et ønske om at komme ud i felten og arbejde, få snakket med nogle mennesker og besøgt nogle af Kriminalforsorgens institutioner. Disse ønsker blev indarbejdet i evalueringsopgaven, der skulle udgøres af kvalitative interviews.

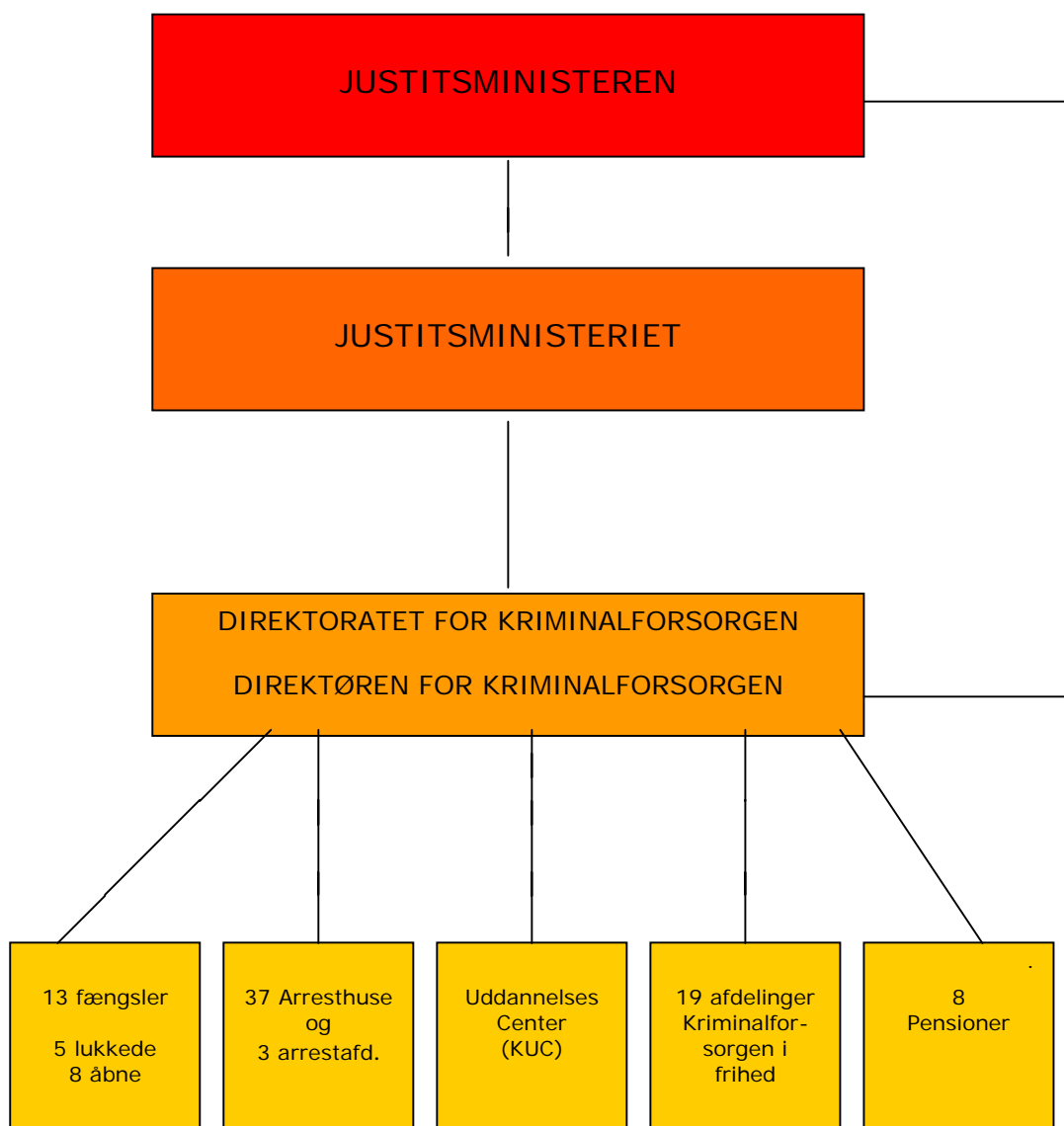
Jeg vil senere i rapporten gå mere i dybden med mine arbejdsopgaver, men først en overordnet introduktion til Kriminalforsorgen.

Hvad er Kriminalforsorgen?

Kriminalforsorgens overordnede mål er at begrænse kriminalitet og nærmere bestemt at fuldbyrde de straffe, som domstolene har fastsat. Det gælder både frihedsstraffe og andre straffe, som f.eks. samfundstjeneste og overvågning via elektronisk fodlænke.

Kriminalforsorgen skal fuldbyrde straffene med den nødvendige kontrol og sikkerhed. Samtidig er det Kriminalforsorgens opgave at støtte og motivere de dømte til personlig og social udvikling, hvilket på sigt skulle muliggøre, at de opnår at leve en kriminalitetsfri tilværelse. Disse 2 hovedopgaver skal prioriteres ligeligt.

Kriminalforsorgen er opbygget som vist i nedenstående organisationsdiagram:



Min praktikplads i Direktoratet for Kriminalforsorgen

Direktoratet består af 8 kontorer, der hver især varetager et arbejdsområde herunder blandt andet klientkontoret og ressourcestyringskontoret. Klientkontoret sagsbehandler klientellet i forhold til, i hvilken institution de skal afsone deres dom, sager om benådning eller udsættelse af afsoning, og ressourcestyringskontoret står for den generelle økonomistyring af Kriminalforsorgen samt vedligeholdelse af institutionerne. En anden af direktoratets opgaver er bl.a. at kontrollere, at landets fængsler, arresthuse og pensioner lever op til de anerkendte menneskerettighedskrav, der blandt andet er nedskrevet i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Personalet i Direktoratet udgøres hovedsageligt af jurister, økonomer og administrativt uddannet personale. Der er knap ansat 180 personer, hvor af de 50 er ansat midlertidigt på projekter finansieret af flerårsaftaler.

Jeg selv har været i praktik i straffuldbyrdelseskontoret, der arbejder med planlægning, styring og forskning og dokumentation på behandlingsområdet, herunder beskæftigelse, undervisning og sundhed både i forhold til fængsler, arresthuse og pensioner samt Kriminalforsorgen i frihed, samfundstjeneste og fodlænke.

Straffuldbyrdelseskontoret (SFK) står også for akkreditering af landets behandlingsafdelinger. Akkreditering foregår ved, at behandlingsafdelinger udarbejder en rapport, hvori de beskriver deres metoder og mål. Denne rapport bliver derefter bedømt af et ekspertpanel, der nedsættes af Straffuldbyrdelseskontoret. Der gives derefter enten en fuld akkreditering, hvilket er en blåstempling af behandlingen, en delvis akkreditering, hvilket betyder at behandlingstilbudet skal udvikles yderligere, og endelig kan eksperterne beslutte slet ikke at akkreditere behandlingstilbudet.

En anden opgave som varetages af SFK er kvalitetssikring af programmer eller aktiviteter i Kriminalforsorgen. For eksempel tilbydes programmerne Cognitive Skills eller Anger Management i de fleste afsoningssteder, og disse programmer kvalitetssikres ved bl.a. at opgøre, hvor mange deltager, der gennemfører programmet, hvilken målgruppe, der søger programmet, hvilket udbytte deltagerne har etc. Disse oplysninger indsamles løbende, således at man kan opnå et godt indblik i, om målgruppen forandrer sig; Er målgruppen for eksempel blevet yngre eller har deres misbrug ændret sig fra hash til heroin etc. Oplysningerne giver mulighed for at udvikle programaktiviteterne, medarbejderkvalifikationerne og deltagersammensætningen, så man til slut kan levere et mere 'skræddersyet' program til deltagerne.

Af andre områder, der arbejdes med i kontoret, kan nævnes undervisningstilbud i fængslerne, koordinering af fodlænke tilbudet, Grønland og etniske minoriteter.

Straffuldbyrdelseskontoret varetager således mange forskelligartede opgaver, hvilket også afspejles i personalets faglighed. Kontoret er i høj grad præget af tværfaglighed, og der er både ansat socialrådgivere, jurister, sociologer og andre med uddannelsesmæssig baggrund fra statskundskab og antropologi.

Min praktikvært, Marie Louise Jørgensen, er uddannet socialrådgiver og har været ansat i kriminalforsorgen i 13 år. Først var hun sagsbehandler i en afdeling af Kriminalforsorgen i frihed, som er de afdelinger, der har at gøre med betingede dømte, prøveløsladte og samfundstjeneste. For 7 år siden blev hun ansat i SFK som udslusningskonsulent. Hun arbejder derfor primært med projekter, der har til sigte at få de kriminelle til at blive bedre integreret i samfundet gennem udslusning til eksempelvis arbejdsmarkedet. Dertil fungerer hun også som koordinator for mentorordningen, som har været mit primære arbejdsområde.

Mine arbejdsopgaver

Som nævnt har jeg hovedsageligt beskæftiget mig med mentorordningen. Mentorordningen er et tilbud til unge mellem 15-25 i Kriminalforsorgens regi, der har brug for ekstra støtte og vejledning til at få struktureret deres hverdag og leve en kriminalitetsfri tilværelse. Disse unge har mulighed for at få tilknyttet en voksenperson, der kan fungere som mentor.

Mentorordningen har eksisteret siden 2000, hvor den udelukkende var målrettet unge med anden etnisk baggrund end dansk. I 2006 fik ordningen tilført flere økonomiske midler, og ordningen omfatter i dag også unge klienter med dansk baggrund. Denne udvidelse af målgruppen skaber et behov for flere mentorer, og i denne forbindelse ønskede Marie Louise Jørgensen, at det blev undersøgt, hvorledes rammerne for mentorordningen fungerer, herunder blandt andet spørgsmål om, der findes tilstrækkelig information om ordningen, om der eksisterer uklarheder i forhold til udførelsen/deltagelsen i arbejdet samt om der er behov for fora for erfaringsudveksling eller decideret undervisning til mentorerne.

For at få svar på disse spørgsmål har jeg udarbejdet interviewguides og været rundt i landet og interviewe 10 socialrådgivere fra forskellige afdelinger af Kriminalforsorgen i frihed, 9 mentorer samt 2 unge. Jeg arbejdede med den kvalitative metode, herunder det semi-strukturerede interview, og fik god øvelse i at udarbejde spørgsmål og afprøve dem i praksis. Da alle informationer var indsamlet, sammenskrev jeg og analyserede indholdet.

Det viste sig, at der var et stort behov for informationsformidling til socialrådgivere og mentorerne, og da Marie Louise spurgte om jeg ville ansættes til at forfatte vejledningerne takkede jeg ja. Ud over selve skrivearbejdet har indholdet af interviewene også medført administrative justeringer af ordningen, hvilket har krævet samarbejde med forskellige kontorer i DFK. Det har været utroligt givtigt at være tilknyttet et projekt fra opstartsfasen og at have fået lov til at følge det til dørs. Det skaber en tilfredshedsfølelse i forhold til, at man har udrettet noget konkret, samtidig med at det skaber et godt indblik i, hvordan arbejdsgangene kan forløbe i SFK. Hertil er jeg dog godt klar over, at jeg har arbejdet under utrolige gunstige forhold i modsætning til kontorets øvrige personale, da der som oftest ikke er tid til at lave sådan en informationsindsamling, som jeg gjorde.

Ud over at have beskæftiget mig med mentorordningen har jeg været på en del institutionsbesøg. Både som deltager i de såkaldte 'dommerrejser', som Kriminalforsorgen arrangerer for dommer, advokater, læger, psykiatere, politifuldmægtige og andre, der beskæftiger sig med det samme klientel som Kriminalforsorgen. Dette er ofte heldagsbesøg, hvor der holdes oplæg om særlige emner, så som eksempelvis medicinsk kastration i behandlingsanstalten Hersted Vester eller projekt 'almindelig dagligt liv' i pension Skejby. Disse besøg har været utroligt informationsrige og givet et indblik i nogle af de mange projekter, der eksisterer i Kriminalforsorgen

Derudover har jeg været på besøg i både arresthuse, fængsler og pensioner med en nyansat kollega fra SFK. På disse besøg var det primære omdrejningspunkt særlige problematikker vedrørende klienter med anden etnisk baggrund end dansk og på den måde blev integration, særbehandling, religion og racisme særligt diskuteret. Derudover gav besøgene også et indsigts i de forhold, rutiner, vilkår og institutionelle rammer, som kriminelle afsoner under. Dertil var det også interessant at opleve forskellen på de kulturer og selvforståelser, der hersker indenfor Kriminalforsorgen. Dette vil jeg komme mere ind på i nedenstående afsnit.

Endeligt har jeg også deltaget i 2 kurser i praktikperioden. Et internt omhandlende statistikbehandlingsprogrammet SPSS og et eksternt på Institut for menneskerettigheder, omhandlende fængsler og menneskerettigheder.

Min faglighed

I et bredt perspektiv har jeg haft stor glæde af min indsigt i kriminologiske teorier og måske primært af den praktiske viden jeg havde om feltet. Selvom der selvfølgelig var og stadig er områder, hvor jeg mangler viden, så gjorde den grundlæggende forståelse af feltet, at jeg ikke

følte mig hægtet af i faglige samtaler. Derimod tabte jeg langt hurtigere tråden, når det drejede sig om beslutningsprocesser, arbejdsgange etc.

Mere konkret i forhold til mine arbejdsopgaver har jeg draget nytte af både metodiske teorier samt mere konkret viden fra diverse projektrapporter. Særligt har jeg kunne trække på en projektrapport, som jeg skrev på psykologi. Den omhandlede det sociale arbejdes udtryksformer med særlig fokus på gadeplansarbejdet, hvilket mentorordningen til dels også kan karakteriseres som. En af problemstillinger jeg sammen med min gruppe tog op i rapporten var, hvilke dilemmaer det sociale arbejde kan indeholde, særligt når arbejdet bærer præg af at være organiseret som venskab, frivillighed og med udgangspunkt i klienten, og den viden har været en god ballast at have i forhold til mit arbejde med mentorordningen. Primært fordi det gav en forforståelse for det sociale arbejde som felt, og fordi det gav inspiration til, hvilke dilemmaer eller problematikker det sociale arbejde som mentor kunne indeholde. Rent teoretisk har jeg dog ikke kunne bruge noget, da evalueringen af ordningen blev udformet på baggrund af erfaringsindsamling og ikke teoretiske forklaringsmodeller.

I forhold til erfaringsindsamlingen har jeg derimod brugt en del tid på metodiske refleksioner. Jeg havde ikke før været ude og interviewe med et så konkret formål og brugte derfor noget tid i starten på at sætte mig ind i interviewmetode, spørgeteknik etc.

Valget af den kvalitative metode var oplagt i forhold til at indsamle erfaringer, da dette ikke umiddelbart egner sig til at kvantificere, så på den måde har metodevalget været forholdsvis besluttet på forhånd. Selve indholdet af undersøgelsen har derimod været meget op til mig selv at udforme, dog med sparring fra Marie Louise.

I forhold til sidste fase af mit praktikophold, hvor jeg arbejder med de konkrete ændringsforslag til ordningen har tilgangen været meget præget af traditionen for, hvad der i det hele taget er muligt rent økonomisk og administrativt, og hvorvidt det modstrider politiske beslutninger.

Min faglighed i forhold til Kriminalforsorgen

I forhold til mine kollegaer i SFK er min faglighed meget lig deres. Som sagt er kontoret meget præget af tværfaglighed, men alle har en mellemlang eller lang videregående uddannelse. Der hvor jeg dog kan mærke en væsentlig forskel er skismaet mellem en 'ren' teoretisk forståelse af tingene i forhold til en mere praksisorienteret forståelse af tingene. Det vil sige, at selvom jeg følte mig teoretisk rustet til at løse arbejdsopgaver stødte jeg til tider på en virkelighed, der selvfølgelig er noget ganske andet.

Dette mærkede jeg blandt andet, da jeg i forbindelse med undersøgelse af mentorordningen var ude og interviewe, hvor der til tider var langt fra min teoretiske og abstrakte forståelse af undersøgelsesobjektet og socialrådgivere og mentorers mere konkrete og virkelighedsnære forståelse. For eksempel spurgte jeg i et interview en socialrådgiver, om hun havde let ved at få de unge til at deltage i mentorordningen. Hun svarede, at hvis hun skønnede det nyttigt, så deltog de selvfølgelig i ordningen. Jeg gjorde hende opmærksom på, at ordningen er frivillig for den unge at deltage i, hvortil hun svarede; *"...når den unge ikke engang forstår, hvad en underskrift er, hvordan skal jeg så få ham til at forstå, hvad en mentor er"*. Dette eksempel viser tydeligt forskellen på, hvordan tingene nogen gange fungerer i praksis og i teorien. Efterhånden som jeg lavede flere og flere interview blev mit blik for, hvilke problematikker der kan gøre sig gældende i praksis, også stærkere, og forståelsen for undersøgelsesobjektet blev mere fælles for mig som interviewer og for de interviewede. Dette lettede uden tvivl samtalen og skabte bedre grobund for en ligeværdig dialog.

Også på mine institutionsbesøg kunne jeg observere en kontrast mellem teori og praksis. Fængselsbetjentens hverdag med de indsatte er en ganske anden end en teoretisk og måske ideologisk forestilling om, hvordan det burde være. På den måde kan der være langt fra at arbejde i Direktoratet til de andre ansattes hverdag, hvilket også gør at kulturen er meget forskellig fra hinanden. Jeg vil dog i det næste afsnit kun tage udgangspunkt i DFK, da jeg ikke har tilstrækkelig indsigt til at beskrive kulturen i Kriminalforsorgens institutioner.

Virksomhedskultur

Direktoratet for Kriminalforsorgen er som nævnt placeret under Justitsministeriet, der har ry for at være et meget bureaukratisk og traditionsbundet ministerium. Det er min opfattelse, at dette også gør sig gældende i Direktoratet for Kriminalforsorgen, men i forhold til det traditionsbundne har jeg svært ved at sætte fingeren på konkrete hændelser. En kollega fra SFK fortalte, at der var utrolig mange uskrevne regler, der gør sig gældende, hvilket han italesatte som havende stor indflydelse på integrationen af nye medarbejdere, der ikke er født ind i systemet, så at sige. At være født ind i systemet er noget jeg ofte har hørt i de 4 mdr. jeg indtil videre har været i Kriminalforsorgen, og der er altså en åbenbar tradition for, at man eksempelvis starter karrieren ude i institutionerne og siden avancerer til Direktoratet, eller at man simpelthen kommer fra en familie, hvor den ene af forældrene var ansat i Kriminalforsorgen. Traditioner spiller altså en stor rolle, og der sker en vis reproduktion af omgangsformer, systemer og vaner, hvilket selvfølgelig også hænger sammen med, at Kriminalforsorgen er en gammel institution, der har eksisteret siden 1848, dog under navnet Fængselsforbundet.

Den bureaukratiske organisering er til gengæld langt mere tydelig, og man kan karakterisere Kriminalforsorgen som udgørende af linje –og stabsfunktioner. Linjefunktionen er alle de organisationer, der side om side udfører arbejdet, og i Kriminalforsorgens tilfælde er det eksempelvis driften af fængslerne, arresthuse og pensioner. Stabsfunktionen er dem, der betjener organisationen, hvilket er det arbejde som DFK udfører. Det drejer sig om strategiroller, organisatoriske tiltag, kurser, HR etc. Således er de formelle roller fordelt i Kriminalforsorgen, men i virkeligheden er forholdet mere kompliceret end som så.

Som sagt er DFK en institution under Justitsministeriet og den øverste chef er derfor Justitsministeren. DFK er derfor en organisation, der er tæt knyttet til det politiske liv og selvom der indadtil kan udtrykkes utilfredshed over politikken, er tonen udadtil loyal. Gennem samtaler med mine kollegaer erfarede jeg dog, at det ikke altid har været sådan. Ifølge dem afhænger det i høj grad om ledelsen i forhold til i hvor udpræget grad, at DFK forholder sig loyale overfor justitsministeriet. Som kritikpunkt af den meget loyale position DFK har overfor Justitsministeriet fremhæves det, at fagligheden lider under det. I stedet for at de faglige argumenter køres i stilling mod eventuelle lovforslag eller ændringer er der efter sigende en tendens til, at man uden de store protester blot indpasser sig i forhold til politikken. På den måde kan man sige, at beslutningsprocesserne er kendetegnet ved en klassisk top-down styring, men også andre forhold spiller ind.

Som sagt er knap 200 ansat i DFK, og i forhold til dette udgør det uniformerede fængselspersonale over 3000 ud af de i alt 4400 årsværk der er ansat i Kriminalforsorgen. Fængselspersonalet udgør altså den altovervejende del af personalet i Kriminalforsorgen, hvilket i praksis betyder, at disse står utrolig stærkt i organisationen. Det fælles talerør for det uniformerede personale er Dansk Fængselsforbund, og i kraft af deres stærke organisering, klare overtal samt det faktum, at de bestrider det psykisk og fysisk mest belastede arbejde – den hverdagsprægede og direkte kontakt med de indsatte, gør at top styringen fra Direktoratet ikke er så stærk, som man ellers kunne forvente for en bureaukratisk opbygget institution, og beslutningsprocesserne er ligeledes kendetegnet ved en stærk påvirkning nedefra.

Bureaukratiet udformer sig altså ikke arketypisk i Max Webers forstand, og inden for Direktoratets mure sniger det moderne liv sig også ind med nye tiltag. Bl.a. har Klientkontoret i DFK netop været på kursus i 'lean' for at lette deres arbejdsgange. Også i forhold til kulturen i kontoret er der en fravigelse fra bureaukratiet. Der er en uformel tone, afslappet påklædning

og ofte børn eller hunde med på arbejde, og man kan sige, at der er en stærk understrøm via kulturen, der går mod det formelle system.

Men alt i alt ses bureaukratiet i DFK meget tydeligt ved, at stillingerne er rangordnede efter stigende grad af autoritet, og at beslutninger, i hvert fald dem af vigtig karakter, bliver taget på de overordnede niveauer, der udstikker direktiver og instrukser til de underordnede led og samtidig overvåger deres arbejde.

Praktikrollen

Jeg har hovedsageligt haft rollen som konsulent. Denne rolle tror jeg til dels er opstået på baggrund af, at det er svært at indgå på lige fod med de andre i arbejdsfællesskabet, når man kun er tilknyttet en kortere periode, og til dels på grund af den arbejdsopgave jeg udførte. Det var en konkret afgrænset opgave, som jeg, udover sparring med praktikværten, arbejdede alene med. Arbejdsopgavens specifikke og afgrænsede karakter gjorde mig isoleret fra samarbejde med andre kollegaer i kontoret, og at jeg oveni ikke har varetaget nogle rutineopgaver, ad hoc opgaver eller lignende har forstærket konsulentrollen.

Jeg har dog deltaget i mødeaktiviteter, kontordag, fredagsmorgenmad etc., hvilket har givet mig indblik i hele kontorets arbejdsområde.

Konsulentrollen blev nok også forstærket af, at jeg har siddet fysisk adskilt fra mine kollegaer. Desværre var der ikke et skrivebord ledigt i kontoret, så jeg fik et kontor på etagen ovenover, som jeg deler med den gamle praktikant og nuværende specialestuderende. Denne fysiske adskillelse har gjort, at jeg ikke i lige så høj grad er blevet integreret i kontoret, fordi man ikke lige mødtes i køkkenet eller på gangen, men kun sås til frokost og når jeg ellers havde et ærinde nedenunder.

Der har også været nogle positive ting ved konsulentrollen. At arbejde selvstændigt med en større afgrænset opgave har været utrolig tilfredsstillende. For det første har det skabt kontinuitet i forløbet, og jeg har fået muligheden for at se informationsindsamlingen om mentorordningen blive til et konkret produkt i form af de vejledninger, jeg netop er ved at færdiggøre. Med andre ord er der kommet et konkret produkt ud af mit praktikforløb.

Udover konsulentrollen har jeg også haft rollen som føl. Jeg har fået lov til at deltage på utrolig mange besøg på fængsler, arresthuse og pensioner, hvilket har været utrolig spændende. Jeg har også fulgt min praktikvejleder til diverse møder, hvor jeg dog i takt med min større viden fik rollen som medarbejder.

Generelt føler jeg, at der har været en åben og imødekommende holdning til mig, og at jeg er blevet tænkt ind som en del af medarbejdergruppen, og rent socialt, som er den primære relation jeg har haft med de andre medarbejdere, har fungeret fint. Selve det faglige samarbejde har også fungeret udmærket, og jeg føler, at jeg har fået den fornødne respons. Men min praktikvært har også travlt med andre ting og er til mange møder ude af huset, hvilket har gjort, at jeg nogle gange har skulle vente lidt på feed-back. I disse tilfælde kunne jeg godt have tænkt mig at have flere ad hoc opgaver, hvilket også kunne have været rart for afvekslingens skyld. Dette er dog overvejende min egen skyld, da jeg ikke har råbt højt nok. Jeg nævnte det til et enkelt kontormøde, hvilket da også resulterede i en opgave, men pga. sygdom og travlhed blev det ikke til noget. Til eftertanke og som et råd til andre praktikanter skal man være god til at råbe op og gerne sige tingene flere gange, for ellers kan det godt drukne i travl hverdag.

Cirka halvvejs inde i praktikforløbet blev jeg tilbudt løn for at udarbejde vejledninger om mentorordningen til mentorer og socialrådgivere i Kriminalforsorgen. Min praktikværts begrundelse var, at hun ikke synes, at det ikke var en rimelig opgave at skulle varetage uden betaling. Jeg kan kun være glad for hendes høje moral, og skal da heller ikke ligge skjul på, at jeg tog det som en anerkendelse af min tilgang til arbejdet. Ansættelsen udløber d. 31 januar, og umiddelbart er der ikke andet forfaldent studenterarbejde på bedding. Dog kommer jeg fortsat til at have min gang i DFK, da jeg i samarbejde med en studiekammerat, der også er ansat i DFK som studentermedhjælper skal skrive speciale for SFK. Hvad det endelige emne bliver vides ikke endnu, men SFK har en række forhold de gerne vil have undersøgt, men som der hverken er penge eller tid til, at de selv gør.

Vurdering af Kriminalforsorgen som praktiksted

Hvis jeg tænker tilbage til begyndelsen, så var jeg før praktikken nervøs for, om jeg overhovedet kunne omsætte mine kompetencer fra RUC til et 'rigtigt arbejde', og hvad er det i øvrigt? Her 4 måneder efter har jeg fået afklaret det nærmere, og jeg har fået opbygget en selvtillid i forhold til, at det måske ikke er så farligt, anderledes eller svært 'derude'. På den måde har jeg fået aflivet en hårdnakket usikkerhed for arbejdslivet, og jeg føler mig langt mere rustet til at være en del af det.

Jeg fik dermed opfyldt min primære forventning til at være i praktik, men som nævnt i indledningen håbede jeg også at blive inspireret til specialeskrivningen og skabe nogle gode kontakter. Dette blev i høj grad opfyldt, og derudover har jeg fået et meget større indblik i feltet. Praktikken har altså på alle måder levet op til mine succeskriterier, og sammenholdt

med spændende arbejdsopgaver og venligt arbejdsmiljø kan jeg kun anbefale at være praktikant her i Kriminalforsorgen.